

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 146/2023-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Daniel Blyšťan s. r. o., Thurzova 6A, Košice, proti postupu Okresného súdu Košice I v konaní sp. zn. 39Ca/4/2019 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Košice I v konaní sp. zn. 39Ca/4/2019 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Košice I **prikazuje** v konaní sp. zn. 39Ca/4/2019 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **1 500 eur**, ktoré **je** Okresný súd Košice I **povinný** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Košice I **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **530,86 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 1. marca 2023 domáha vyslovenia porušenia základných práv na súdnu ochranu a prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v civilnom

spore s tým, že okresnému súdu bude prikázané konať bez zbytočných prietáhov a bude mu priznané finančné zadosťučinenie 5 000 eur.

II.

2. Sťažovateľ sa žalobou z januára 2018 proti žalovanému domáha ochrany svojich autorských a osobnostných práv. Okresný súd v apríli 2018 zamietol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia a v auguste 2018 doručil žalobu na vyjadrenie žalovanému. V októbri 2018 na námietku postúpil spis súdu miestne príslušnému podľa sídla žalovaného, ktorý ho v decembri 2018 predložil najvyššiemu súdu na rozhodnutie o príslušnosti. Najvyšší súd vo februári 2019 rozhodol, že príslušný je Okresný súd Košice I.

3. V auguste 2019 súd vyzval žalovaného na dupliku k replike sťažovateľa z júla 2019. V novembri 2019 súd pre povinné zastúpenie vyzval sťažovateľa, aby si zvolil advokáta. Okresný súd 21. januára a 25. februára 2020 pojednával. V apríli 2020 bol spis pridelený novej sudkyni. V decembri 2020 súd vyzval strany na vyjadrenie k dokazovaniu a nariadil pojednávanie na 15. apríl 2021, ktoré pre pandémiu zrušil. Pojednávania 30. septembra 2021 a 3. februára 2022 boli odročené pre neprítomnosť žalovaného a pojednávanie 30. júna 2022 bolo zrušené pre horúčavy. Pojednávania 16. novembra 2022 a 13. apríla 2023 boli odročené pre doplnenie dokazovania.

III.

4. Sťažovateľ porušenie svojich ústavných práv odôvodňuje pocitmi márnosti a nešťastia, keďže okresný súd už za viac ako päť rokov nebol schopný rozhodnúť o jeho nárokoch, ktoré sa týkajú jeho osobnej integrity. K žiadosti o priznanie finančného zadosťučinenia odkazuje na rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva.

5. Okresný súd považuje ústavnú sťažnosť za dôvodnú a postup v namietanom konaní za neefektívny.

IV.

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Prihliada sa aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

7. Čo sa týka kritéria postupu súdu, treba uviesť, že ten bol už od začatia konania zdĺhavý. Napriek viacerým pokynom na vyzvanie sťažovateľa zaplatiť poplatok za žalobu bola výzva sťažovateľovi doručená až pol roka po podaní žaloby, čo ovplyvnilo jej neskoré doručenie žalovanému. K zbytočnému predĺženiu konania prispel aj nesprávny postup okresného súdu pri postúpení spisu, keď námietke nepríslušnosti vyhovel napriek tomu, že bol príslušný. Medzi jednotlivými úkonmi súdu sú bezdôvodné dlhodobejšie časové odstupy. Až tri mesiace po tom, keď sa spis vrátil na okresný súd, okresný súd vyzval sťažovateľa na repliku. Prvý úkon súdu od pridelenia novej sudkyni bol viac ako po pol roku. Až štyri mesiace po pojednávaní zrušenom pre počasie okresný

súd opätovne zbytočne vyzval žalovaného na dôkazné návrhy. Okresný súd až na pojednávaní v novembri 2022 rozhodol, že vykoná dôkazy navrhnuté žalovaným vo februári 2020. Viac ako dva roky bol tento dôkazný návrh bez povšimnutia okresného súdu.

8. Postup okresného súdu treba hodnotiť ako nesústredený a nedôsledný. Až takmer po dvoch rokoch od doručenia žaloby súd zistil, že ide o spor s povinným zastúpením advokátom. Aj napriek tomu, že pojednávanie vo februári 2021 súd odročil s tým, že opätovne neprítomnému žalovanému doručí výzvu cestou polície, doručil ju do elektronickej schránky. O nekonzistentnosti postupu súdu svedčí aj to, že jednému návrhu sťažovateľa na rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie nevyhoveli pre predmet sporu (jeho vydanie je prípustné len pri žalobách o plnenie), no druhému pre už vykonané procesné úkony (vyjadrenie, dokazovanie, pojednávanie). Tiež nevedno, prečo okresný súd vyzýval žalovaného na súhlas s čiastočným späťvzatím žaloby, keď aj pri jeho nesúhlase by pre nevykonateľnosť petitu nemohol rozhodnúť v súlade s pôvodným žalobným návrhom.

9. Čo sa týka kritéria zložitosti veci, tak ani po právnej, ani skutkovej ju nemožno považovať za nepatriacu do bežnej rozhodovacej praxe súdov. To platí o to viac, že sťažovateľ z objektívnych dôvodov (zrušenie internetovej stránky, z ktorej žiadal odstrániť obsah) zobral žalobu v časti späť a žalované spotrebiteľské centrum sa o spor dlhodobo (od smrti právneho zástupcu) aj napriek opakovaným dopytom súdu nezaujíma. Sťažovateľ svojím správaním neprispel k sťaženiu priebehu konania, až na jednu zmenu termínu z februára na apríl, čo je však pri celkovej dĺžke konania a neefektívnom postupe okresného súdu zanedbateľné.

10. Okresný súd v namietanom konaní nepostupoval v intenciách čo najrýchlejšieho a efektívneho ukončenia sporu, a to aj napriek pomerne jednoduchej veci. Dĺžka takéhoto konania viac ako päť rokov bez rozhodnutia vo veci nie je ústavnoprávne akceptovateľná. Preto ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ústavnej sťažnosti vyhovel a vyslovil, že postupom okresného súdu bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a obsahovo zhodné právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej dobe. Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v namietanom konaní konal bez zbytočných prietáhov, pretože vec sťažovateľa v čase rozhodovania ústavného súdu nie je právoplatne skončená. Sťažovateľom uvedené základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého porušenie namieta, je výsledkové právo, pri ktorom sa posudzuje spravodlivosť konania ako celku. K jeho porušeniu môže dôjsť len pri extrémnych prietáchoch, ktoré mali za následok zmarenie podstaty súdnej ochrany. Zistené prietahy však takúto intenzitu nedosahujú.

11. Konanie začalo na okresnom súde ešte v roku 2018 a doteraz nebolo ani raz o žalobe sťažovateľa rozhodnuté. Po čiastočnom späťvzatí žaloby zostali predmetom konania povinnosti žalovaného ospravedlniť sa sťažovateľovi a nahradiť mu nemajetkovú ujmu, pričom k odstráneniu samotného zásahu do jeho práv došlo zrušením internetovej stránky. Cieľom finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade. S prihliadnutím na celkovú dĺžku konania, správanie a význam sporu pre sťažovateľa, no najmä postup súdu bolo sťažovateľovi podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznané finančné zadost'učinenie 1 500 eur s tým, že vo zvyšku jeho návrhu nevyhoveli.

V.

12. Zistené porušenie základných práv sťažovateľa odôvodňuje to, aby mu okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov úplne nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli zastúpením advokátom. Výška trov právneho zastúpenia bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov a je 530,86 eur za dva úkony právnej služby v roku 2023 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti 2 x 208,67 eur) s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 12,52 eur), k čomu treba vzhľadom na to, že advokát sťažovateľa je platiteľom dane z pridanej hodnoty, podľa § 18 ods. 3 vyhlášky pripočítať daň z pridanej hodnoty (88,48 eur).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. mája 2023

Robert Šorl
predseda senátu